

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Istorie și Filosofie
1.3 Departamentul	Departamentul de Istorie Antică și Arheologie
1.4 Domeniul de studii	Istorie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Arheologie / Istoria artei

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Istoria artei universale - antica						
2.2 Titularul activităților de curs	Prof.dr. Alexandru Diaconescu						
2.3 Titularul activităților de seminar	Prof.dr. Alexandru Diaconescu						
2.4 Anul de studiu	I, III	2.5 Semestrul	I	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DF

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					52
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutoriat/ Consultații					14
Examinări					2
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual	98				
3.8 Total ore pe semestru	154				
3.9 Numărul de credite	6				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	<ul style="list-style-type: none"> Înscrierea disciplinei în contractul de studii
4.2 de competențe	<ul style="list-style-type: none"> Cunoasterea cel puțin a unei limbi de circulație: engleză, franceză, germană, italiană. Noțiuni elementare de artă și arhitectură. Cunoștințe minime de desen artistic și tehnic. Acuitate vizuală normală. Pt. curs prezență minimă 75%, pt. seminar minim 50%

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> Proiector multimedia.
-------------------------------	---

5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> • Proiector multimedia.
--	---

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • C 5. Utilizarea adecvată a bazelor metodologiei cercetării arheologice teoretice (principiile analogiei, tipologiei, cronologiei, chorologiei, stratigrafiei) și practice, de teren. Elaborarea un proiect de cercetare arheologică în funcție de legislația și standardele profesionale codificate în vigoare. <ul style="list-style-type: none"> -Evaluarea critică a stadiului cercetării (într-o problematică dată), implicit a perspectivelor cercetării asumate în funcție de cantitatea și calitatea datelor existente. -Identificarea și utilizarea adecvată a principalelor resurse bibliografice de referință de specialitate, a tehnicilor de bază în cercetarea de teren și prelucrării primare a rezultatelor. Orientarea corectă în domeniul conceptelor și teoriilor arheologiei contemporane. -Identificarea, descrierea și interpretarea la nivel elementar a artefactelor, complexelor și stratigrafiei arheologice. -Realizarea corectă a documentației arheologice primare: desenul (artefacte, profile și planuri), fotografia, raportul tehnic în urma unei săpături, o bază de date pe suport electronic.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> - Capacitatea de a "citi" o imagine (pictură, relief și o sculptură), sub aspectul tehnicii, compoziției și al stilului. Abilitatea identificării personajului prin atribute și a mesajului lucrării. - Capacitatea de a interpreta funcționalitatea, materialul și volumetrica unui monument arhitectonic precum și identificarea elementelor morfologice și decorative. - Dobândirea unui limbaj de specialitate

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Acoperirea unei componente esențiale a culturii generale de specialitate, prin cunoașterea plasticii și arhitecturii antice. • Educarea vizuală și estetică a viitorului arheolog / istoric de artă, formarea capacității de analiză a unei imagini sau a unui monument arhitectonic.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Prezentarea trăsăturilor generale ale plasticii și arhitecturii din cadrul principalelor civilizații ale Orientului Antic: egipteană, mesopotamiană și persană. • Contribuția civilizației geco-romane la dezvoltarea aritecturii și plasticii.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
<p>1.1. Arhitectura egipteană în perioada Regatului Timpuriu și a celui Vechi. Perioada formativă și cea clasică a arhitecturii egiptene: <i>mastaba, piramidă, templu funerar, templul soarelui; complexul funerar al lui Djoser, complexul de la Giseh.</i></p> <p>1.2. Perioada Regatului Mijlociu, a</p>	Expunere multimedia	

Regatului Nou și a celui Târziu. Apogeul arhitecturii egiptene: <i>morminte semihipogee și hipogee, temple propriu-zise, templul receptacol, templul milionului de ani, vila și palatul; Vechea Tebă, ansamblul de la Deir el Bahari, Medinet Habu, Luxor și Karnak, valea Regilor și valea Reginelor, Tell el Ammarna, Edfu, Dendera și Philae.</i>		
CURS 2: Plastica egipteană: statuaria, relieful, pictura. Principalele tipuri iconografice. Canoanele artei egiptene: <i>frontalism, simetrie, hieratism, pasul pe loc, simbolismul culorilor și materialelor, relief plat, proporțiile ierarhice..</i>		
CURS 3: Arhitectura și arta în Mesopotamia antică. Sumer, Babilon, Assiria. Ziggurat-ul, templul și palatul. Uruk, Ur, Babilon, Assur, Nimrud, Niniveh, Dur Șarrukin. Etapele plasticii sumeriene. Relieful narativ asirian. Decorația neobabiloniană.		
CURS 4: Artă în Persia antică. Artă ahemenidă. <i>Persepolis, Susa, Dash-i-Rusran, Behistun.</i> Artă parț și sasanidă.		
CURS 5: Plastica greacă în epoca arhaică (kouroi și kore) și Plastica clasică, 1. Stilul sever (problema ponderașiei și cea a mișcării).		
CURS 6. Plastica clasică, 2. Stilul bogat. Polyklet și Phidias cu școlile lor		
CURS 7. Plastica clasică, 3. Clasicismul târziu. Praxiteles, Skopas, Leochares și Lisip.		
CURS 8. Plastica elenistică. Barocul pergamo-rodian. Artă alexandrină și sculptura de gen. Atticismul. Imaginea zeilor și a suveranilor. Portretistica.		
CURS 9. Plastica romană, 1. Portretul. Tipul catonic, tipul elenistic, tipul burghez. Sinteza augusteică. Portretistica imperială. Principalele tipuri iconografice.		
CURS 10. Plastica romană, 2. Relieful narativ. Monumentele publice ale artei romane.		
Curs 11. Plastica romană 3. Mozaicul și pictura. Artele minore. Sfârșitul artei antice.		
CURS 12. Arhitectura greacă arhaică și clasică. Templul și sanctuarul.		
Curs 13. Arhitectura elenistică și romană 1. Edificii de cult, Agora și Forul, Teatrul și Amfiteatrul.		
CURS 14. Arhitectura romană 2. Gimnazi și terme, Arhitectura militară și urbanismul. Palate, vile, case. Monumente funerare.		

Bibliografie obligatorie

Al. Diaconescu, *Mari civilizații ale Orientului Antic*, Cluj Napoca 2000, p.

R. Ginouvès, *Arta greacă*, București 1992.

Gh. Curinschi-Vorona, *Istoria universală ilustrată a arhitecturii*, vol. II, București 1982 și vol. III,

K. Mikalowski, *Cum și-au creat grecii arta*, București 1975.

I. Lucăcel, *Ionia. Orașe antice în Asia Mică*, București 1972.

M. Gawlikowski, *Arta Siriei*, București 1979.

R. Brilliant, *Arta romană de la republică la Constantin*, Buc. 1979.

N. Hannestad, *Monumentele publice ale artei romane*, 2 vol., Buc. 1989.

Al. Diaconescu, *Statuaria majoră în Dacia romană, vol. I-II*, Cluj Napoca, 2003-2004 (C.D.).

Bibliografie facultativă:

R. Ginouvès, R. Martin, *Dictionnaire méthodique de l'architecture greque et romanie*, vol. 1., Atena-Roma, 1985 (xerox-biblioteca St.Cls).

R. Ginouvès, *Dictionnaire méthodique de l'architecture greque et romanie*, vol. 2, Atena-Roma, 1992 (xerox-biblioteca St.Cls).

P. Gros, *L'Architecture romaine du début du IIIe siècle av. J.-C. à la fin du Haut Empire, I. Les Monuments publiques*, Paris, 1996 (xerox-biblioteca St.Cls).

H. von Hesberg, *Römische Baukunst*, München, 2005 (xerox-biblioteca St.Cls).

J.-B. Ward-Perkins, *Roman Imperial Architecture*, New Haven and London, 1994(xerox-biblioteca St.Cls).

N. Wilson Jones, *Principles of Roman Architecture*, New Haven and London, 2000.

R. Bianchi-Bandinelli, *Les étrusques et l'Italie avant Rome* (în colab cu A. Giuliano), Paris 1973, *Rome. Le centre du pouvoir*, Paris 1969, *Rome. La fin de l'art antique*, Paris 1970.

Aufstieg und Niedergang der römischen Welt, Berlin-New York, 1970 [i urm.

G.M.A. Richter, *A Handbook of Greek Art*, Oxford

Architecture of the World. Greece (ed. H. Sierlin), Lausanne, f.a.

The Oxford History of Classical Art (coord. J. Boardmann), London 1993.

Cl. Rolley, *La sculpture greque, des origines au milieu du Ve siècle*, Paris 1994.

Fr. Barrate, *L'art romain (Histoire de l'art antique; Manueles de l'École du Louvre)*, Paris 1996.

8.2 Seminar / laborator Aceleași teme ca la curs.	Metode de predare	Observații
Bibliografie. v. mai sus, bibliografia facultativă		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Experiza în domeniul antichităților, în special al achizițiilor muzeale, ca și evaluarea monumentelor antice cu scopul protejării patrimoniului, sunt activități fundamentale pentru instituțiile Ministerului Culturii și Patrimoniului, pentru administrația locală și pentru privați.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 - Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	- Recunoașterea și identificarea corectă a principalelor monumente ale artei antice. - Dobândirea unor abilități de analiză și interpretare a artefactelor artistice. - Capacitatea de sinteză și expunere a unei teme legate de arta antică.	Test pe bază de 20 de imagini. 5 min pt. fiecare slide. Scurtă expunere pe temă dată.	Minimum 60%
10.5 Seminar/laborator	Capacitatea de verbalizare în chestiuni de artă antică Capacitatea de combinare a surselor bibliografice	Punctare a fiecărei intervenții	Maximum 40%
10.6 Standard minim de performanță: Recunoașterea principalelor monumente ale artei antice.			
•			

